

ŚLADAMI ALEKSANDRA MACIESZY

**DAWNE I DZISIEJSZE WIDOKI
PŁOCKA**

Aleksander Bolesław Maciesza urodził się 4 czerwca 1875 r. w Tomsku na Syberii. Jego rodzice, Stefan i Karolina z Gintowtów, byli zesłańcami skazanymi za udział w powstaniu styczniowym. Ojciec pochodził ze szlachty zagrodowej z Podlasia, przed powstaniem pracował jako rządcą majątku w powiecie Bielsk Podlaski (gubernia grodzieńska), matka – z rodziny ziemiańskiej z Litwy Kowieńskiej. W Tomsku Stefan Maciesza zajmował się handlem i prowadził łaźnię, zmarł w 1889 r. Dalszym wychowaniem i kształceniem Aleksandra oraz jego o trzy lata młodszego brata Adolfa zajęła się matka. Aleksander ukończył w 1893 r. gimnazjum w Tomsku a następnie podjął studia na wydziale medycznym tamtejszego uniwersytetu, które ukończył w 1898 r. Mianowany lekarzem obwodowym w Górach Ałtajskich, prowadził szpital w osadzie Smolenskoje. Odbył wówczas praktykę okulistyczną. W 1900 r. Maciesza udał się do Petersburga dla uzupełnienia studiów medycznych. Tu dowiedział się o wakującym w Płocku stanowisku lekarza więziennego i szpitalnego, które udało mu się uzyskać. 25 kwietnia 1901 r. przybył wraz z matką do Płocka.

Na Mazowszu Aleksander Maciesza zetknął się z o kilkanaście lat od siebie starszym, znanym już działaczem narodowym, doktorem Leonem Rutkowskim z Płońska. To on wywarł wpływ na ówczesne poglądy polityczne młodszego kolegi i wprowadził go do Ligi Narodowej. Maciesze najbardziej podobała praca społeczna. W więzieniu zdobył polską bibliotekę, wygłaszał tam odczyty. Został członkiem i wszedł do zarządów wielu towarzystw działających w Płocku. W latach rewolucji 1905-07 zaangażował się w walkę o język polski w szkołach. Złożył też podpis pod endeckim memoriałem do władz rosyjskich domagającym się dla Królestwa Polskiego autonomii, za co został usunięty z posad państwowych. W 1906 r. został wybrany do I Durny Państwowej – niższej izby rosyjskiego parlamentu.

Maciesza współdziałał w zorganizowaniu, a następnie funkcjonowaniu w Płocku polskiego gimnazjum, późniejszego Gimnazjum im. Króla Władysława Jagiełły. Pełnił w nim też przez wiele lat obowiązki lekarza szkolnego. Ponadto przyczynił się do powstania w Płocku Domu Ludowego, instytucji prowadzącej działalność oświatową w formie odczytów, wykładów, kursów dla analfabetów oraz będącej animatorem amatorskich imprez artystycznych. Dzięki staraniom m. in. doktora Macieszy udało się w 1907 r. reaktywować Towarzystwo Naukowe Płockie. Pełniąc aż do śmierci funkcję prezesa Towarzystwa, starał się również o patronowanie inicjatywom oświatowym.

Aleksander Maciesza w 1909 r. poślubił Marię z Erlichów Kunikową (1869-1953), córkę Marcina Erlicha, lekarza, założyciela Płockiego Towarzystwa Lekarskiego, nauczycielkę i publicystkę. Żona wspierała go w działalności społecznej i naukowej; sama też prowadziła badania przyrodnicze i etnograficzne, pozyskując obiekty dla muzeum TNP. Po śmierci męża katalogowała jego bibliotekę przekazaną do zbiorów Towarzystwa.

W czasie I wojny światowej Maciesza, zatrzymany przez wypadki wojenne w Szczawnicy, dopiero we wrześniu 1915 r. wrócił wraz z żoną do Płocka. Został wybrany prezesem pierwszej płockiej rady miejskiej (8 II 1917 – 5 X 1917), a następnie do 9 września 1919 r. piastował funkcję burmistrza (po odzyskaniu niepodległości – prezydenta) miasta. W czasie sprawowania tych urzędów zajął się uporządkowaniem spraw własnościowych i gospodarki miejskiej oraz rozwinięciem pomocy dla najuboższych mieszkańców. Troszczył się o wszechstronny rozwój miasta i wytyczał jego nowe kierunki; dbał o prestiż Płocka i powagę sprawowanego urzędu. Od listopada 1917 r. przez ponad dwa lata działał w Związku Miast Polskich. W 1920 r. krótko przewodniczył Związkowi Obrony Ojczyzny w Płocku, a następnie wstąpił do Wojska Polskiego, gdzie pełnił służbę medyczną w stopniu majora.

Łódzie przycumowane do brzegu Wisły, lata 1930

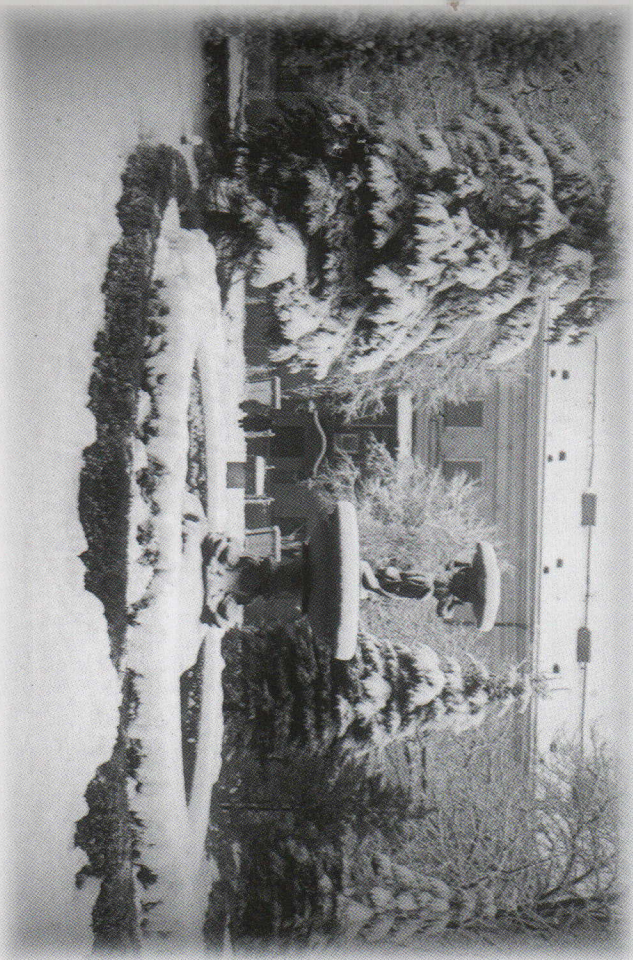
Panorama Płocka od strony Wisły, ok. 1910 r.

Widok na katedrę płocką zimą, lata 1920

Fontanna na Placu Floriańskim
we mgle, lata 1920

Plac Floriański zimą, ok. 1920 r.

Aleksander Mławska
autorak fotografii polskiej

Dzieje
fotografii polskiej
w zarysie
z tablicami, ilustracjami

1

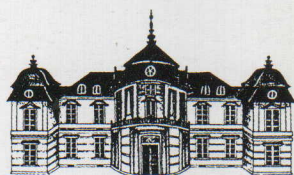

Drewniane spichlerze przy ul. Piekarskiej, przed 1920 r.

Spichlerze za kościołem farnym w Płocku, ok.1930 r.

C 117506

MUZEUM NIEPODLEGŁOŚCI

